Dattātreya

Jīvanmukta-gītā
(Cântul celui eliberat în timpul vieții)

Textul original fiind însoțit de comentariul
lui Sri Jaya Chamarajendra Wadiyar Bahadur

Tălmăcire din sanskrită de
Vlad Șovărel

București
22 iunie 2025

Invocație

श्रीगणेषाय नमः।
असतो मा सद्गमय। तमसो मा ज्योतिर्गमय। मृत्योर्माऽमृतं गमय॥

Închinare Domnului Gaṇeṣa!
Du-mă din neființă (*asat*) întru ființă (*sat*)!
Du-mă din întuneric (*tamas*) întru lumină (*jyotis*)!
Du-mă din moarte (*mṛtyu*) întru nemurire (*amṛta*)!

सर्वभूतान्तरस्थाय नित्यमुक्तचिदात्मने।१
प्रत्यक्चैतन्यरूपाय२ मह्यमेव नमो नमः॥

[1]Închinare celui ce se află în interiorul tuturor ființelor,
Conștiință pură (*cid-ātman*) etern izbăvită (*mukta*),
De natura conștiinței (*caitanya*) interioare –[2]
Cu adevărat mie însumi închinare.

Jayacāmarājendra:

सर्वभूतान्तर्वर्तिने नित्यमुक्तचित्स्वरूपिणे सर्वसाक्षिणे मह्यमेव स्वात्मन एव नमः। नम इति द्विरुक्तिः आदरार्थम्॥

Cu adevărat închinare mie însumi – propriului sine (*svātman*) aflat în interiorul tuturor ființelor, a cărui proprie natură (*svarūpa*) este conștiința (*cit*) etern izbăvită (*mukta*), martor (*sākṣin*) al tuturor [ființelor]. A fost spus de două ori „închinare" cu scopul de [a spori] atenția/respectul.

Upaniṣadbrahmayogin (*VUp* II.33):

प्रत्यगभिन्नब्रह्मानुसंधानप्रकारमाह – सर्वेति॥

„Tuturor...": spune despre metoda de a investiga despre *bráhman* ne-divizat (*abhinna*) în interior.

जीवन्मुक्तिश्च३ या मुक्तिः सा मुक्तिः पिण्डपातने।४
या मुक्तिः पिण्डपातेन५ सा मुक्तिः शुनिसूकरे६ ॥१॥

1. [Dacă] acea izbăvire [numită] „izbăvirea în timpul vieții" (*jīvan-mukti*)
Este izbăvirea din [momentul] „căderii trupului" (*piṇḍa-pātana*) –
[Atunci] acea izbăvire prin moartea trupului (*piṇḍa*)
Este și izbăvirea câinelui (*śuni*), a porcului (*sūkara*) [etc.].

१ अणोरणीयसे साक्षान्महतश्च महीयसे॥ २ आदिमध्यान्तहीनाय॥ ३ मुक्तो च॥ ४ ॐ जीवन्मुक्तपदारविन्दं मां मुक्तः पिडपातनम्॥ ५ पातने॥ ६ शूकरे। पिडपातत या मुक्तिः सा मुक्तिः स्वानशूंकरम्॥

1 *V. VUp* II.33.

2 Var. *n.* १ & २: „Închinare celui ce este în mod evident cel mai mic dintre cei mici, // Dar totodată cel mai mare dintre cei mari, // Lipsit fiind de început, mijloc ori sfârșit".

JAYACĀMARĀJENDRA:

जीवन्मुक्तिरिति या मुक्तिरुच्यते सा यदि पिण्डपातनपरा तर्हि सा मुक्तिः सूकरादिष्वपि प्रसक्ता भवतीत्यर्थः। पिण्डपातनं न जीवन्मुक्तिरिति भावः॥१॥

Dacă acea izbăvire – numită „izbăvirea în timpul vieții” (*jīvan-mukti*) – succede „căderea trupului” (*piṇḍa-pātana*), atunci acea izbăvire eſte desigur aplicabilă și porcilor (*sūkara*) etc. – aſtfel eſte înțelesul. Starea (*bhāva*) de „izbăvire în timpul vieții” (*jīvan-mukti*) nu eſte „căderea trupului”.

जीवः शिवः सर्वमेव भूतेष्वेवं[१] व्यवस्थितः।[२]
[३]एवमेवाभिपश्यन् हि[४] जीवन्मुक्तः स उच्यते॥२॥

2. „Sinele (*jīva*), care eſte Śiva,
Se află cu adevărat în toate ființele” –
Cel care percepe cu adevărat aſtfel
Se spune că eſte izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

JAYACĀMARĀJENDRA:

जीव इति यः सः सर्वभूतेष्वपि शिवत्वेनैव व्यवस्थितः शिव एव। तज्ज्ञानी जीवन्मुक्त इत्यर्थः॥२॥

Acel sine (*jīva*) – care prin „ſtarea de Śiva” (*śivatva*) se află desigur în toate ființele – eſte cu adevărat Śiva. Cunoscătorul (*jñānin*) Aceluia (*i.e.* Śiva) eſte izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*) – aſtfel eſte înțelesul.

एवं[५] ब्रह्म जगत्सर्वमखिलं भासते रविः।
संस्थितं[६] सर्वभूतानां जीवन्मुक्तः स उच्यते॥३॥

3. Soarele luminează pe deplin întregul univers (*jagat*),
Tot aſtfel [unicul][1] *bráhman* se află în toate ființele –
Cel care [percepe cu adevărat aſtfel]
Se spune că eſte izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

JAYACĀMARĀJENDRA:

यथा रविः सर्वं जगद्भासते एवं ब्रह्म सर्वभूतानामात्मत्वेन संस्थितं सद्खिलं भासते प्रकाशयति। एवमेवाभिपश्यन्नित्यनुवर्तते। सस्तादृशो ज्ञानी जीवन्मुक्त इत्युच्यते इत्यर्थः॥३॥

Așa cum soarele luminează întregul univers (*jagat*), la fel *bráhman* prin „ſtarea de sine” (*ātmatva*) se află/exiſtă în toate ființele; „luminează pe deplin” [*i.e.*] iluminează. Urmează „cel care percepe cu adevărat aſtfel”. Aceſta care eſte un aſtfel de cunoscător (*jñānin*) se spune că eſte izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*) – aſtfel eſte înțelesul.

---

[१]भूते भूते॥ [२]जीवेशि सर्वभूतानां भूते भूते विवस्थितम्॥ [३]एकम्॥ [४]पश्यति यो॥ [५]एकः॥ [६]अस्थितम्॥

---

1 *V. n.* ५.

एकधा बहुधा चैव दृश्यते जलचन्द्रवत्।
आत्मज्ञानी तथैवैको[१] जीवन्मुक्तः स उच्यते॥४॥

4. Așa cum Luna (*candra*) [reflectată] în apă
Este văzută ca fiind una ori mai multe,
La fel, cunoscătorul sinelui (*ātma-jñānin*) este cu adevărat doar unul –
Cel care [percepe astfel] se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

Jayacāmarājendra:

जलचन्द्रवज्जले चन्द्रो यथानेकधा दृश्यते तथैव एकः आत्म। उपाधिभेदेन इत्यध्याहारः… एकधा बहुधा चैव दृश्यते। एवमात्मानं यो जानाति सः आत्मज्ञानी जीवन्मुक्त इत्युच्यते॥४॥

„Așa cum Luna (*candra*) [reflectată] în apă" – [*i.e.*] Luna din apă – este văzută nu o singură dată, la fel sinele (*ātman*) este cu adevărat doar unul. „Este văzută ca fiind una ori mai multe" – trebuie adăugat „printr-o diferențiere (*bheda*) a unei false atribuiri (*upādhi*)". Astfel, cel care cunoaște sinele (*ātman*) – „cunoscătorul sinelui (*ātma-jñānin*)" – se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

सर्वभूते स्थितं[२] ब्रह्म भेदाभेदो न विद्यते।
एकमेवाभिपश्यंश्च[३] जीवन्मुक्तः स उच्यते॥५॥

5. *Bráhman* se află în toate ființele,[1]
Nu există diferență|ne-diferență (*bheda-abheda*) –
Cel care îl percepe astfel pe cel unic[2]
Se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

Jayacāmarājendra:

ब्रह्म सर्वभूतस्थितम्। यत्र भेदोऽभेदः भेदाभेदो न विद्यते। तदेकमेव। एवमभिपश्यंश्च यः स जीवन्मुक्त इत्युच्यते॥५॥

bráhman se află în toate ființele. „Nu există diferență|ne-diferență (*bheda-abheda*)" – [*i.e.* nu există] aici diferență (*bheda*) ori ne-diferență (*abheda*). Acesta (*i.e. bráhman*) este cu adevărat unul. Cel care percepe astfel se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

तत्त्वं क्षेत्रं[४] व्योमातीतमहं क्षेत्रज्ञ[५] उच्यते।
अहं कर्ता च भोक्ता च[६] जीवन्मुक्तः स उच्यते॥६॥

6. „Câmpul" (*kṣetra*) este realul (*tattva*) de dincolo de spațiu (*vyoman*).
Se spune că eu sunt cunoscătorul „câmpului" (*kṣetra-jña*),
Eu sunt făptuitorul (*kartṛ*) și experimentatorul (*bhoktṛ*) [„câmpului] –
Cel care [percepe astfel] se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

[१] ज्ञानं तदामेकम्॥ [२] सर्वत्र हि समम्॥ [३] पश्यति। एको वाद्वितीयं ब्रह्म॥ [४] तत्क्षेत्रं च॥ [५] क्षेत्रं स॥ [६] अहं भोक्ता॥

1 Var. *n.* २: „*Bráhman* este orișiunde același".
2 Var. *n.* ३: „*Bráhman* este unul fără un al doilea".

JAYACĀMARĀJENDRA:

तत्त्वस्वरूपमेवास्ति। क्षेत्रमाकाशातीतं परमात्मा क्षेत्रज्ञः। कर्तृत्वं भोक्तृत्वं च तस्यैव। एवं यो विजानाति सो जीवन्मुक्त उच्यते॥६॥

Cu adevărat există doar propria natură a realului (*tattva*). „Câmpul" (*kṣetra*) este dincolo de spațiu (*vyoman*), sinele suprem (*parama-ātman*) este cunoscătorul „câmpului" (*kṣetra-jña*). Starea de făptuitor (*kartṛtva*) și starea de experimentator (*bhoktṛtva*) sunt cu adevărat ale acestuia. Cel care cunoaște astfel se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

कर्मेन्द्रियपरित्यागी ध्यानवर्जितचेतसः[१]।
आत्मज्ञानी तथैवेको जीवन्मुक्तः स उच्यते॥७॥

7. Cel care a renunțat pe deplin la instrumentele de acțiune (*karmendriya*),
A cărui inimă/minte (*cetas*) este lipsită de meditație (*dhyāna*),
Cunoscător al sinelui (*ātma-jñānin*), fiind cu adevărat unul –
Se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

JAYACĀMARĀJENDRA:

कर्मेन्द्रियपरित्यागी स्वस्वव्यापाररहितानि ज्ञानेन्द्रियाणि कर्मेन्द्रियाणि च कुर्वंस्तानि परित्यजतीत्यर्थः। तथा चेतोऽपि विषयध्यानवर्जितं करोत्येवमद्वयं जानाति यः सो जीवन्मुक्तः॥७॥

„Care a renunțat pe deplin la instrumentele de acțiune (*karmendriya*)" – este agentul care renunță pe deplin la toate acestea, la instrumentele de acțiune (*karmendriya*) și la instrumentele de cunoaștere (*jñānendriya*), ca fiind lipsite de propria lor funcționalitate – astfel este înțelesul. Astfel fiind, inima/mintea (*cetas*) este lipsită de meditația (*dhyāna*) asupra unui obiect sensibil (*viṣaya*). În acest fel, cel care cunoaște ne-dualul (*advaya*) este eliberat în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

शारीरं[२] केवलं [३]कर्म शोकमोहादिवर्जितम्[४]।
[५]शुभाशुभपरित्यागी जीवन्मुक्तः स उच्यते॥८॥

8. Acțiunea (*karman*) este doar corporală (*śārīra*),[1]
Lipsită fiind de tristețe (*śoka*), confuzie (*moha*) etc. –[2]
Cel care a renunțat pe deplin la [acțiunea] pură|ne-pură (*śubha*|*aśubha*)
Se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

[१]चेतसम्॥ [२]तत्त्वम्॥ [३]कर्मः॥ [४]वर्त्तते॥ [५]शुभाशुभः॥

1 *Cf. BhG* IV.21.

2 Var. *n.* २: „Realul absolut (*kevala-tattva*) este lipsit de // Acțiune (*karman*), tristețe (*śoka*)…"

Jayacāmarājendra:

ज्ञानिना यत्कर्म क्रियते तच्छोकमोहादिवर्जितम्। तच्च केवलं शरीरपरिरक्षणायैव। एवं तेन शुभाशुभादिकं परित्यक्तं भवति। स जीवन्मुक्त उच्यते॥८॥

Acea acțiune (*karman*) care este făptuită de către cunoscătorul (*jñānin*) [sinelui (*ātman*)] este lipsită de tristețe (*śoka*), confuzie (*moha*) etc. Iar acea [acțiune (*karman*)] este cu adevărat doar cu scopul de a proteja/menține pe deplin corpul (*śarīra*). Astfel, de către acest [cunoscător al sinelui (*ātma-jñānin*)] este realizată deplina renunțare la [acțiunea (*karman*)] pură|ne-pură (*śubha|aśubha*). Se spune că acesta este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

कर्म सर्वत्र आदिष्टं[१] न जानामि च किंचन[२]।
कर्म ब्रह्म विजानाति[३] जीवन्मुक्तः स उच्यते॥९॥

9. Nu cunosc nici măcar un pic
Vreo acțiune (*karman*) menționată/prescrisă orișiunde –
Cel care cunoaște pe deplin că acțiunea (*karman*) este *bráhman*
Se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

Jayacāmarājendra:

य आदिष्टं विध्युक्तं कर्म न जानाति कर्तृत्वारोपेण कर्म न करोतीत्यर्थः। अत एव कर्म ब्रह्मस्वरूपमेवेति विजानाति सो जीवन्मुक्तः॥९॥

Nu cunoaște acea acțiune (*karman*) menționată/prescrisă, prescripția unui ritual/conduite (*vidhi*) – [*i.e.*] nu făptuiește acțiunea (*karman*) printr-o identificare (*āropa*) cu starea de agent (*kartṛtva*) – astfel este înțelesul. De aceea cel care cunoaște pe deplin că acțiunea (*karman*) este cu adevărat natura proprie a lui *bráhman* este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

चिन्मयं व्यापितं सर्वमाकाशं जगदीश्वरम्[४]।
सहितं[५] सर्वभूतानां[६] जीवन्मुक्तः स उच्यते॥१०॥

10. Domnul universului (*jagad-īśvara*), alcătuit din conștiință (*cit*),
Care pătrunde întregul spațiu (*ākāśa*),
Se află în toate ființele –[1]
Cel care [percepe astfel] se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

Jayacāmarājendra:

यो जगदीश्वरं चित्स्वरूपमित्याकाशव्यापिनमिति सर्वभूतसहितमित्यपि जानाति सो जीवन्मुक्त उच्यते॥१०॥

Acela care îl cunoaște pe Domnul universului (*jagad-īśvara*) a cărui proprie natură este conștiința (*cit*), care pătrunde spațiul (*ākāśa*) și care se află în toate ființele se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

---

[१] वादृष्टम्॥ [२] जानन्ति कदाचन॥ [३] कर्त्ता ब्रह्म न जानती॥ [४] किं ब्रह्म दृश्यते सदा॥ [५] संस्थितम्॥ [६] तथा सर्वेषु भूतेषु॥

---

1 Var. *n.* ४: „Cum ar putea fi văzut vreodată *bráhman* // Care este alcătuit din conștiința (*cit*) ce pătrunde orișice // Și care se află în toate ființele?”

अनादिवर्ती भूतानां[१] जीवः शिवो[२] न हन्यते।
निर्वैरः सर्वभूतेषु[३] जीवन्मुक्तः स उच्यते॥११॥

11. Nu este omorât Śiva, sinele (*jīva*) ființelor [manifestate (*vyakta*)][1]
Care se află fără de început (*anādi-vartin*),[2]
Fără de dușmănie față de toate ființele –
Cel care [percepe astfel] se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

JAYACĀMARĀJENDRA:

सर्वेषु भूतेषु योऽनादिः जीवः सः शिव एव। अत एव सो न हन्यते। अतः सर्वेषु भूतेषु निर्वैरो यो जीवन्मुक्त उच्यते॥११॥

Acel sine (*jīva*) fără de început din toate ființele este cu adevărat acest Śiva. De aceea, desigur, acesta nu este omorât. Astfel, cel care este fără de dușmănie față de toate ființele se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

आत्मा गुरुस्त्वं विश्वं[४] च चिदाकाशो न लिप्यते।[५]
गतागतं[६] द्वयोर्नास्ति जीवन्मुक्तः स उच्यते॥१२॥

12. Sinele (*ātman*) este maestrul (*guru*), ești tu și este universul (*viśva*),
Spațiul conștiinței (*cid-ākāśa*) nu [poate fi] întinat,
Nu există dualități precum plecat|venit (*gata|āgata*) [etc.] –
Cel care [percepe astfel] se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

JAYACĀMARĀJENDRA:

यो गुरुरात्मा सस्त्वं एव। स एव निर्लिप्तश्चिदाकाशः। तदेव सर्वम्। अत एव तस्य गतागतं गतमागतमागतं गतं वा न विद्यते। एवं य आत्मानं सो जीवन्मुक्त इत्युच्यते॥१२॥

Acel sine (*ātman*) care este maestrul (*guru*) ești tu cu adevărat. Acesta este desigur spațiul conștiinței (*cid-ākāśa*) care este fără de întinare (*nirlipta*), acesta fiind cu adevărat orișice. De aceea pentru acesta nu există plecat|venit (*gata-āgata*) ori venit|plecat (*āgata-gata*). Cel [care percepe] sinele (*ātman*) astfel se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

[७]गर्भध्यानेन पश्यन्ति ज्ञानिनां मन[८] उच्यते।
सोऽहं मनो विलीयन्ते[९] जीवन्मुक्तः स उच्यते॥१३॥

13. Se spune că mintea/gândul (*manas*) cunoscătorilor (*jñānin*)
Care văd prin meditația (*dhyāna*) lăuntrică este „acela sunt eu" (*so'ham*)
Prin care mintea/gândul (*manas*) se dizolvă pe deplin –
Cel care [percepe astfel] se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

[१] अनाद्य व्यक्तभूतानाम्॥ [२] अन्नाद्भवन्ति भूतानि जीव शिव॥ [३] सर्वभूतानाम्॥ [४] गुरुस्त्वद्विश्वम्॥ [५] आत्मांनं परितो विश्वं दिदाकारब्रह्मस्पते॥ [६] यतागतः। गत°॥ [७] अन्तर्॥ [८] ज्ञानो मन स॥ [९] विलीनस्य॥

1 *V. n.* १.

2 Var. *n.* २: „Din mâncare (*anna*) sunt manifestate ființele, // Sinele (*jīva*) care este Śiva nu este omorât"; *cf. KaUp* 1.2.19.

Jayacāmarājendra:

गर्भध्यानेन अन्तर्ध्यानेन इत्यर्थः। एतादृशध्यानेन ज्ञानिनो यत्पश्यन्ति तदेव ज्ञानिनां मन उच्यते। इदमेव सोऽहं मनः। एतादृशमनोविशिष्टाः ज्ञानिनः। चिदाकाश इत्यनुवर्तते। तत्र विलीयन्ते। ते तत्र विलयं यान्तीत्यर्थः। एवं स्थितस्याऽऽत्मतत्त्वस्य ज्ञानीत्यनुवर्तते। सो जीवन्मुक्त इत्युच्यते॥ १३॥

Prin meditația (*dhyāna*) lăuntrică [*i.e.*] prin meditația (*dhyāna*) în interior – astfel este înțelesul. Printr-o astfel de meditație (*dhyāna*) cunoscătorii (*jñānin*) văd aceasta despre care se spune că este cu adevărat mintea/gândul (*manas*) cunoscătorilor (*jñānin*). Această minte/gândire (*manas*) este cu adevărat „acela sunt eu" (*so'ham*). Cunoscătorii (*jñānin*) sunt diferențiați/caracterizați de o astfel de minte/gândire (*manas*). Urmează: spațiul conștiinței (*cid-ākāśa*)[1] unde se dizolvă pe deplin [*i.e.*] ei acolo dobândesc deplina dizolvare (*vilaya*) – astfel este înțelesul. Urmează: astfel se află cunoscătorul (*jñānin*) în realul sinelui (*ātma-tattva*) – se spune că acesta este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

ऊर्ध्वध्यानेन पश्यन्ति विज्ञानं मन उच्यते[१]।
शून्यं लयं च विलयं[२] जीवन्मुक्तः स उच्यते॥ १४॥

14. Prin meditația (*dhyāna*) în sus/transcendentă se spune că
[Ei] văd mintea/gândirea (*manas*) discriminativă (*vijñāna*):
Vacuitate (*śūnya*), dizolvare (*laya*) și deplina dizolvare (*vilaya*) –
Cel care [percepe astfel] se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

Jayacāmarājendra:

ज्ञानिन ऊर्ध्वध्यानेन समाधिना यत्पश्यन्ति तद्विज्ञानम्। तत्तेषां मन उच्यते। तदेव शून्यं लयम्। तदेव विज्ञानम्। तथात्मज्ञान्यात्मानं जानाति यः सो जीवन्मुक्त उच्यते॥ १४॥

Cunoscătorii (*jñānin*) – prin această meditația (*dhyāna*) în sus/transcendentă [*i.e.*] prin contemplare (*samādhi*) – văd această [minte/gândire (*manas*)] discriminativă (*vijñāna*). Despre această minte/gândire (*manas*) a lor se spune, care este cu adevărat vacuitate (*śūnya*), dizolvare (*laya*) – aceasta este cu adevărat discriminativă (*vijñāna*). Astfel, cunoscătorul sinelui (*ātma-jñānin*) – [*i.e.*] cel care cunoaște sinele (*ātman*) – se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

अभ्यासे[३] रमते नित्यं मनो ध्यानलयं गतम्[४]।
बन्धमोक्षद्वयं[५] नास्ति जीवन्मुक्तः स उच्यते॥ १५॥

15. Atunci când rămâne ferm/se bucură necontenit în practică (*abhyāsa*)
Mintea (*manas*) dobândește dizolvarea (*laya*) în/prin meditație (*dhyāna*),[2]
Dualitatea legare|mântuire (*bandha*|*mokṣa*) nu există –
Cel care [percepe astfel] se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

[१] सर्वैं नापरमांगताः॥ [२] विलीनस्य॥ [३] आभाषे। अभ्यासात्॥ [४] ध्यानं मनसि क्रियते॥ [५] °द्वयः॥

1 Pentru cele cinci „spații" (*cid-ākāśa*) vezi *YT*, p. 166.

2 Var. *n.* ४: „Meditația (*dhyāna*) este realizată în minte (*manas*)".

JAYACĀMARĀJENDRA:

यस्य ज्ञानिनो मनो नित्यमभ्यासे श्रवणमनननिदिध्यासनाख्यतपसि रमते क्रीडति। यस्य मनः ध्यानलयं ध्याने लयं गतम्। यस्य बन्धमोक्षद्वन्द्वं नास्ति सो जिवन्मुक्त उच्यते॥ १५॥

Mintea (*manas*) acelui cunoscător (*jñānin*) aflată într-o necontenită practică (*abhyāsa*) – [*i.e.*] într-o asceză (*tapas*) ce însumează: ascultarea (*śravaṇa*), reflectarea (*manana*) și profunda meditație/realizarea (*nididhyāsana*)[1] – se bucură, [*i.e.*] se distrează. Mintea (*manas*) acestuia este dizolvată (*laya*) în meditație (*dhyāna*), [*i.e.*] dizolvarea (*laya*) este dobândită în meditație (*dhyāna*). Acesta pentru care dualitatea legare|mântuire (*bandha-mokṣa*) nu există se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

एकाकी रमते नित्यं स्वभावगुणवर्जितम्[१]।
ब्रह्मज्ञानरसास्वादी[२] जीवन्मुक्तः स उच्यते॥ १६॥

16. Lipsit fiind în mod natural de calități/atribute (*guṇa*),
Cel unic rămâne ferm/se bucură necontenit,
Gustând din nectarul/esența cunoașterii (*jñāna-rasa*) lui *bráhman*[2] –
Cel care [percepe astfel] se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

JAYACĀMARĀJENDRA:

यस्य ज्ञानिनो मन इत्यनुवर्तते। नित्यं स्वभावगुणवर्जितं प्रकृति गुणातीतम्। सो ज्ञान्येकाकी रमते आत्मन्येव क्रीडति। ब्रह्मज्ञानरसास्वादी ब्रह्माख्यज्ञानरसास्वादी सो जीवन्मुक्त इत्युच्यते॥ १६॥

Urmează despre: mintea (*manas*) acelui cunoscător (*jñānin*). Necontenit lipsit fiind în mod natural de calități/atribute (*guṇa*) – [*i.e.*] dincolo de calitățile/tendințele (*guṇa*) naturii (*prakṛti*). Acest cunoscător (*jñānin*) care este unul se bucură – [*i.e.*] se distrează – cu adevărat în sine (*ātman*). Cel care gustă din nectarul/esența cunoașterii (*jñāna-rasa*) lui *bráhman* – [*i.e.*] care gustă din nectarul/esența cunoașterii (*jñāna-rasa*) despre cel numit *bráhman*[3] – se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

हृदि ध्यानेन[३] पश्यन्ति प्रकाशं क्रियते मनः।
सोऽहं हंसेति[४] पश्यन्ति जीवन्मुक्तः स उच्यते॥ १७॥

17. [Ei] văd prin meditația (*dhyāna*) în inimă (*hṛd*)
Mintea (*manas*) făcută strălucitoare/manifestă (*prakāśa*),
[Ei] văd că „«acela sunt eu» (*so'haṁ*) este «lebăda» (*haṁsa*)" –
Cel care [percepe astfel] se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

[१] शुभावगुण वर्त्तते॥ [२] रसास्वादो। स्वयमेव॥ [३] हृदये ध्यान॰॥ [४] हंस च॥

1 *V. BāUp* II.4.5, *Vcū* 365 & *Pda* I.53.
2 Var. *n.* २: „Fiind în sine însuși cunoașterea (*jñāna*) lui *bráhman*".
3 Var.: „care gustă din nectarul/esența întregii cunoașterii (*jñāna-rasa*) a lui *bráhman*".

Jayacāmarājendra:

> ये ज्ञानिनो हृदि ध्यानेन प्रकाशं पश्यन्ति। तैर्मनः क्रियते तेषां मनोऽभिव्यक्तं भवतीति यावत्। तदा ते सोऽहं हंस इति पश्यन्ति। एवमात्मतत्त्वं पश्यञ्जीवन्मुक्त इत्युच्यते॥ १७॥
>
> Acei cunoscători (*jñānin*) văd prin meditație (*dhyāna*) ștrălucirea (*prakāśa*) în inimă (*hṛd*). De către aceștia este făcută mintea (*manas*) [ștrălucitoare]. Mintea (*manas*) aceștora este cât se poate de manifestă (*abhivyakta*). Atunci ei văd că „«acela sunt eu» (*so'haṁ*) este «lebăda» (*haṁsa*)". Văzând astfel realul sinelui (*ātma-tattva*), se spune că acesta este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

शिवशक्तिसमात्मानं पिण्डब्रह्माण्डमेव१ च।
चिदाकाशं हृदं मोहं२ जीवन्मुक्तः स उच्यते॥ १८॥

18. Sinele (*ātman*) este identic cu Śiva|Śakti,
Trupul (*piṇḍa*) este universul (*brahmā-aṇḍa*),[1]
Spațiul conștiinței (*cid-ākāśa*) este [în] inima (*hṛd*) confuză (*moha*)[2] –
Cel care [percepe astfel] se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

Jayacāmarājendra:

> ज्ञानिनः शिवशक्तिसमात्मानं शिवशक्तिसमो य आत्मा तमात्मानं महात्मानम्। पिण्डः शरीरम्। तेन सहितं ब्रह्माण्डं हृदं हृत्स्थं बन्धकं मोहं च चिदाकाशमिति चैतन्यमेव पश्यन्ति। य एवमात्मतत्त्वज्ञानी सो जीवन्मुक्त इत्युच्यते॥ १८॥
>
> Sinele (*ātman*) cunoscătorului (*jñānin*) este identic cu Śiva|Śakti – [*i.e.*] acel sine (*ātman*) care este omogen cu Śiva|Śakti este sinele suprem (*mahātman*). Trupul (*piṇḍa*) este corpul (*śarīra*) prin care este născut/unit cu universul (*brahmā-aṇḍa*). În inimă (*hṛd*) – [*i.e.*] confuzia (*moha*) care leagă este situată în inimă. [Ei] văd spațiul conștiinței (*cid-ākāśa*) – [*i.e.*] conștiința (*caitanya*) cu adevărat. Astfel, acel cunoscător (*jñānin*) al realului sinelui (*ātma-tattva*) se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिं च तुरीयावस्थितं सदा३।
सोऽहं मनो विलीयेत४ जीवन्मुक्तः स उच्यते॥ १९॥

19. Veghe (*jāgrat*), somn cu vise (*svapna*), somn profund (*suṣupti*)
Ori aflat întotdeauna în cea de-a patra (*turīya*) [stare],
Mintea/gândul (*manas*) „acela sunt eu" (*so'haṁ*) se dizolvă –
Cel care [percepe astfel] se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

---

१ शिवशक्तिर्ममात्मानौ पिण्डनि ब्रह्माण्डमेव। शिवशक्तिसर्वात्मनमखण्डब्रह्ममेव ॥ २ कृतं सोऽहम्। सोऽहं नित्यम्॥
३ सुषुप्तिश्च तुरीयास्थित सर्वदा॥ ४ विलीयते। हंस विलीनस्य॥

---

1 Var. *n.* १: „Toate sinele (*ātman*) sunt Śiva|Śakti, // Cu adevărat *bráhman* ne-împărțit (*akhaṇḍa*)".

2 Var. *n.* २: „... este alcătuit din «acela sunt eu» (*so'haṁ*)" sau „... este de-a pururi «acela sunt eu» (*so'haṁ*)" – variante al căror sens se continuă în următoarele strofe; deși noi considerăm că *moham* (मोहम्) ar putea fi o copiere greșită a lui *soham* (सोहम् pentru *so'haṁ*/सोऽहम्), l-am păstrat în virtutea comentariului.

Jayacāmarājendra:

यस्य ज्ञानिनः सोऽहं मनः सोऽहमिति ध्यानैकपरं मनो जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिमतीत्य सदा तुरीयावस्थितं सच्चिदाकाशपरमात्मनि विलीयेत। सो ज्ञानी जीवन्मुक्त इत्युच्यते॥१९॥

Mintea/gândul (*manas*) „acela sunt eu” (*so'haṁ*) al acelui cunoscător (*jñānin*) este cel mai important gând (*manas*) care apare din meditația (*dhyāna*) „acela sunt eu” (*so'haṁ*) – care transcende întotdeauna [starea de] veghe (*jāgrat*), de somn cu vise (*svapna*), de somn profund (*suṣupti*) ori cea de-a patra (*turīya*) stare – și care se dizolvă în sinele suprem (*parama-ātman*), spațiul conștiință|ființă (*sat-cid-ākāśa*). Acel cunoscător (*jñānin*) se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

सोऽहं स्थितं ज्ञानमिदं सूत्रेषु मणिवत्परम्[१]।
सोऽहं ब्रह्म[२] निराकारं जीवन्मुक्तः स उच्यते॥२०॥

20. „Acela sunt eu” (*so'haṁ*) stă drept acea cunoaștere (*jñāna*)
Supremă precum o nestemată (*maṇi*) în șiraguri/aforisme (*sūtra*),[1]
„Acela sunt eu” (*so'haṁ*) este *bráhman*[2] fără de formă (*nirākāra*) –
Cel care [percepe astfel] se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

Jayacāmarājendra:

इदं सोऽहं स्थितं ज्ञानं सूत्रेषु मणिवच्चिदाकाशे स्थितमित्यन्वयः। सोऽहं परं ब्रह्म निराकारम्। एवमात्मज्ञानी यः सो जीवन्मुक्त इत्युच्यते॥२०॥

Acea cunoaștere (*jñāna*) – care rezidă în „acela sunt eu” (*so'haṁ*) și care este precum o nestemată (*maṇi*) în șiraguri/aforisme (*sūtra*) – se află în spațiul conștiinței (*cid-ākāśa*) – astfel este ordinea (*anvaya*) [cuvintelor]. „Acela sunt eu” (*so'haṁ*) este supremul *bráhman* fără de formă (*nirākāra*). Astfel, acela care este cunoscătorul sinelui (*ātma-jñānin*) se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

मन एव मनुष्याणां भेदाभेदस्य कारणम्[३]।
विकल्पनैव संकल्पं[४] जीवन्मुक्तः स उच्यते॥२१॥

21. Mintea (*manas*) oamenilor este cu adevărat
Cauza [percepției] diferenței|ne-diferenței (*bheda|abheda*),[3]
Diferențierea (*vikalpanā*) este cu adevărat un construct mental (*saṁkalpa*)[4] –
Cel care [percepe astfel] se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

[१] मणितुत्वरम्। ज्योतिरूपं निर्मलम्। सूत्रमभित उत्तरम्। सोऽहं हंसस्थितो ज्ञानं वेदशास्त्रेषु निश्चय॥ [२] हंसः॥ [३] कारणं बन्धमोक्षयम्॥ [४] संकल्पः। संकल्पाकल्पद्वौ नास्ति॥

1 Var. *n.* १: „De natura luminii (*jyotis*) fără de pată (*nirmala*)”, „Mai presus decât orișice aforism (*sūtra*)” sau „«Acela sunt eu» (*so'haṁ*) este cunoașterea (*jñāna*) situată în/despre «lebădă» (*haṁsa*), // Ferma convingere în scripturile (*śāstra*) *Vedelor*”.

2 Var. *n.* २: „lebăda” (*haṁsa*).

3 Var. *n.* ३: „Cauza legării|mântuirii (*bandha-mokṣa*)”; *cf. Bhāgavata-p.* III.25.15.

4 Var. *n.* ४: „Nu există dualitatea construct mental/conceptual|ne-construct mental/ne-conceptual (*saṁkalpa-akalpa*)”; *cf. Ytāv* 17 & 25, *VUp* 1.45 & *MBh Śānti-parvan* CLXXVII.25 *apud* Eliade pp. 265-266.

Jayacāmarājendra:

विकल्पना इदमित्थमेवेत्यादि तत्त्वविरुद्धा कल्पना स एव संकल्प इति प्रसिद्धः। तदेव मनोरूपं सन्मनुष्यानामहं ममेत्यादि भेदाभेदव्यवहारकारणम्। एवं यो जानाति ज्ञानफलं च संकल्पराहित्यं तथा च यः सर्वथा संकल्परहितः। सो जीवन्मुक्त इत्युच्यते॥२१॥

Așțfel, aceașță diferențiere (*vikalpanā*) etc. eșțe o noțiune/imaginație (*kalpanā*) contrară adevărului/realului (*tattva*) – aceașta eșțe cunoscută drept un conșțruct mental (*saṁkalpa*). Aceașta fiind cu adevărat natura minții (*manas*), eșțe cauza activității lumești (*vyavahāra*) a diferenței|ne-diferenței (*bheda-abheda*) a oamenilor, precum „eu” (*aham*), „al meu” (*mama*) etc. Așțfel, acela care cunoaște [așțfel] – ca rezultat al cunoașterii (*jñāna*) și pe deplin lipsit de conșțructe mentale (*saṁkalpa*) – eșțe lipsit de conșțructe mentale (*saṁkalpa*) orișicum (*sarvathā*) și se spune că eșțe izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

मन एव विदुः प्राज्ञाः सिद्धसिद्धान्त[१] एव च।[२]
यदा[३] दृढं तदा मोक्षो[४] जीवन्मुक्तः स उच्यते॥२२॥

22. Așțfel au cunoscut mintea (*manas*) înțelepții (*prājña*),
Precum și doctrina celor desăvârșiți (*siddha-siddhānta*):
Atunci când eșțe șțabilă (*dṛḍha*), atunci are loc mântuirea (*mokṣa*)[1] –
Cel care [percepe așțfel] se spune că eșțe izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

Jayacāmarājendra:

यत्प्राज्ञाः ज्ञानिनो विदुः किमिति। यदा मनः सदा दृढं भवति तदैव मोक्ष इति। स एव च सिद्धसिद्धान्तः। य एवं सिद्धान्तं वेद सो जीवन्मुक्त उच्यते॥२२॥

Ce anume au cunoscut înțelepții (*prājña*), cunoscătorii (*jñānin*)? Atunci când mintea (*manas*) devine perpetuu șțabilă (*dṛḍha*), atunci cu adevărat eșțe mântuirea (*mokṣa*) – aceașta eșțe desigur și doctrina celor desăvârșiți (*siddha-siddhānta*). Așțfel, cel care a cunoscut doctrina/scopul final (*siddhānta*) se spune că eșțe izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

योगाभ्यासी मनःश्रेष्ठो अन्तस्त्यागी बहिर्जडः।[५]
अन्तस्त्यागी बहिस्त्यागी[६] जीवन्मुक्तः स उच्यते॥२३॥

23. Cel care eșțe practicant de Yoga are cea mai bună minte (*manas*),
Cel care eșțe renunțător înlăuntru eșțe fără simțire (*jaḍa*) în afară,
Cel care eșțe renunțător înlăuntru eșțe renunțător în afară –
Cel care [percepe așțfel] se spune că eșțe izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

---

[१] विदुःप्राज्ञासिद्धसिद्धान्त॥ [२] मणिवद्विंदुबिंदस्य प्रज्ञानं सिद्धिसाधनम्॥ [३] सदा॥ [४] मोक्षौ। मोक्ष। सदा दृश्यन्ति मोक्षं च॥
[५] ब्रह्मज्ञानं निर्मलं च कायाशुद्धांतयोगिनः॥ [६] बहिःसंगी॥

---

1 Var. *n.* २ & ४: „Practica/calea desăvârșirii (*siddhi-sādhana*) a înțelepților (*prājña*) // Eșțe aidoma unei neșțemate pentru căutătorul de perle (*bindu*) // Întotdeauna văd/percep mântuirea (*mokṣa*)”.

Jayacāmarājendra:

यो यो योगाभ्यासी योगमभ्यसति स सो मनःश्रेष्ठो मनसा श्रेष्ठः। एवं विधोऽयमन्तस्त्यागी अन्तस्थं सर्वमपि मायासंभूतं त्यजतीत्यन्तस्त्यागी। अत एव सो बहिः जडवदाचरति। एवं च सोऽन्तस्त्यागी बहिस्त्यागी च। स एव जीवन्मुक्त इत्युच्यते॥२३॥

Cel care practică Yoga, [*i.e.*] care exersează *yoga*, are cea mai bună minte (*manas*), [*i.e.*] este cel dintâi prin mintea (*manas*) [sa]. Astfel, acest virtuos/înțelept (*vidhas*) renunțător înlăuntru, [*i.e.*] abandonează toate cele ce se află în interior, apărute/alcătuite din iluzie (*māyā*) – [astfel este] renunțător înlăuntru (*antas-tyāgin*). De aceea el se comportă în exterior cu adevărat precum un prost/idiot (*jaḍa*). Astfel, acesta este renunțător înlăuntru (*antas-tyāgin*) și renunțător înafară (*bahis-tyāgin*) – cu adevărat se spune că este izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*).

इति वेदान्तकेसरिणा श्रीदत्तात्रेय विरचिता[1] जीवन्मुक्तगीता समप्ता॥[2]
इति श्रीजयचामराजेन्द्रविरचिता जीवन्मुक्तगीताव्याख्या समप्ता॥
Astfel este desăvârșită *Jīvanmukta-gītā*,
alcătuită de venerabilul Dattātreya – leu al Vedāntei.
Astfel este desăvârsit comentariul la *Jīvanmukta-gītā*
alcătuit de venerabilul Jayacāmarājendra.

---

[1] इति श्रीवेदान्तकेसरि श्रीमद्दत्तात्रेयनिर्मिता॥

[2] इति श्रीदत्तात्रेयविरचेतं जीवन्मुक्त्युपनिषत्संपूर्णं समाप्तः। इति श्रीमद्दत्तात्रेयकृता जीवन्मुक्तगीता संपूर्णा॥

Bibliografie

ms. Jīvanmuktyupaniṣat. https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b53157018f?rk=21459;2 / Bibliothèque nationale de France. Département des Manuscrits. Sanscrit 1615.

1869. *Satyadharma o nityajñāna prabodhaka.* Ed. Rājanārāyaṇa BHAṬṬĀCĀRYA & Prāṇakr̥ṣṇa DATTA (NLIC 180JC86.15).

1890. *Kāvyapracārikā.* (NLIC 180QD89.2).

1911. *Jīvanmukti gītā* în *Gītā-granthavalī.* Kalikātā: Vasumatī Ilekṭrik Mesin Prese, pp. 3-8.

1917. *Paramārthatattvanirūpaṇam.* (NLIC 180JC91.254).

1931 (1885) *Vidyāratna.* Ed. Kālīprasana BHAṬṬĀCĀRYA (NLIC 180JC88.52/128).

1936 (1926) *Ṣaṭcakra.* Paramahaṁsa PŪRṆĀNANDA (NLIC 180JC92.231/93.175).

1974. *Jīvanmuktagītā* în *Śrīdattātreya-jñānakośa.* Ed. Dr. Pralhad Narhar JOŚĪ. Muṁbaī: Surekhā Prakāśana Graṁtha Prakāśaka, pp. 417-432.

1982 (1957). Sri Jaya Chamarajendra Wadiyar BAHADUR. *Dattātreya - The Way and the Goal.* Delhi: Motilal Banarsidass, pp. 56-74.

2005. *Jīvanmuktagītā. Murādābādivāsiśrīpaṁḍitavaryajvālānāthāṅgajavrajaratnabhaṭṭācāryapraṇītayā bhāṣāṭīkayā sametā.* Muṁbai: Khemarāja Śrīkr̥ṣṇadāsa.

2017. *Gītā-saṁgraha.* Gorakhpur: Gītāpres, pp. 667-672.

s.a. Jñānānanda lahari. Ed. Kālīprasana BHAṬṬARAKA (NLIC 180JC88.128).

s.a. Jīvanmuktagītā, iti śrījayacāmarājendraviracitā jīvanmuktagītāvyākhyā samaptā. (NLIC 180JE93.4).